

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/39/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112232201
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4112232201.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcu: V. E., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XXX, XXX XX V., zastúpeného JUDr. René Hudzovičom, advokátom so sídlom Štefánikova tr. 49, 949 01 Nitra, proti žalovanej: U. - W. V., U..W., so sídlom P. Y. X, XXX XX O., IČO: XX XXX XXX, o náhradu škody na zdraví, o odvolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 19C/140/2012-523 zo dňa 15.03.2021 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a v časti výroku III. o zaplatenie sumy 2.180,60 eura m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV. a VI. p o t v r d z u j e .

Žalobcovi priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu.

Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zastavil konanie v časti o zaplatenie náhrady škody na zdraví, a to jednorazového odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 32.367,20 eura a zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 11.997,44 eura (výrok I.). Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi jednorazové odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 7.268 eur (výrok II.) a sumu 6.749 eur z dôvodu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu o 30 % (výrok III.), a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV.). Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 % (výrok V.). Štátu priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok VI.). Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 100 ods. 1, § 106, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 442 ods. 3, § 444 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 2 ods. 2, § 5 ods. 1, 2, 4, 5, § 8 ods. 4, § 9 ods. 8, § 10 ods. 1, 4, 8, príloha č. II zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu v rozsahu 100 %, keďže rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku a za plný úspech možno považovať aj rozhodnutie, ktorým bol uznaný základ nároku. Trovy štátu spočívajúce v nákladoch za vyhotovenie znaleckých posudkov zaviazal súd uhradiť žalovanú.

2. Zo zisteného skutkového stavu mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca utrpel škodu na zdraví pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX. Súdom ustanovená znalkyňa Q.. P. W. vypracovala znalecký posudok č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, v ktorom ohodnotila položku č. 255 - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií počtom bodov 400 a tiež položku č. 253 - vážne mozgové alebo duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy počtom bodov 100. V doplnení znaleckého posudku zo dňa XX.XX.XXXX už položku č. 253 nehodnotila, pretože ju vzhľadom na psychologický nález V.. V. S., V.., zo dňa XX.XX.XXXX, v ktorom nebola popísaná organicita, postkomočný syndróm, depresia, ani iné symptómy poukazujúce na duševnú poruchu, považovala za bezpredmetnú.

3. Súkromným znaleckým posudkom Q.. H. U., V.., Q., bolo žalobcovi za položku č. 253 priznaných 1560 bodov, ktoré znalec vzhľadom na vek žalobcu v čase nehody zvýšil o 100 %, teda na celkový počet bodov 3120. Znalec zároveň konštatoval, že žalobca je vzhľadom na svoje telesné a zmyslové hendikepy trvalo zásadne obmedzený, vyradený z pracovného a spoločenského života, trpí vážnymi psychickými poruchami, ktoré vznikli v jednoznačnej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Aktuálny duševný stav žalobcu je nemenný a trvalý, ustálený približne V. rokov od úrazu, teda v r. XXXX. U neho ide o komplexnú psychopatologickú štruktúru a systematická liečba môže mať len podporný význam.

4. Keďže rozdiely v záveroch znalcov sa nepodarilo odstrániť ani konfrontáciou, súd ustanovil znalca Q.. A. B., ktorý vypracoval kontrolný znalecký posudok č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX s tým záverom, že u žalobcu je aktuálne hodnotenie položky č. 253 počtom bodov 693 na dolnej a strednej hranici bodového rozpätia. Vzhľadom na vek žalobcu v čase úrazu (XX rokov) súd túto položku navýšil o 1/3-inu (33,3 %) a žalobcovi priznal 924 bodov.

5. Dňa XX.XX.XXXX žalobca predložil súkromný znalecký posudok L. V. G.H. v V. a V., W.. W. Y..R.., č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, v ktorom znalci ohodnotili sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu položkou 253 s počtom bodov 1040, teda na rozhraní strednej a hornej tretiny bodového rozsahu, a túto položku navýšili na dvojnásobok (2080 bodov) s poukazom na skutočnosť, že žalobca mal v čase úrazu vek XX rokov. Hodnotenie položky č. 255 považovali za nadbytočné, pretože zistené príznaky trvalých zmien osobnosti po katastrofickom zážitku sa prekrývajú s príznakmi nimi stanovených diagnóz a sú odškodnené v položke č. 253. Argumenty žalovanej o kolegiálnych vzťahoch znalca Q.. U. so znalcami L., ktoré by mohli ovplyvniť objektivitu posudku, považoval súd za nepreukázané.

6. Z jednotlivých znaleckých posudkov súd vyvodil záver, že u žalobcu je aktuálne hodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia za základe položky č. 253 - vážne mozgové alebo duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy. Hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu touto položkou vyplýva z lekárskeho posudku Q.. X. Q., Q.. E. S. ako aj zo znaleckých posudkov Q.. H. U., V.., Q., Q.. A. B., Q.. P. Q. a aj z posudku L.. Podľa prílohy č. I zákona č. 437/2004 Z. z. je za hodnotenie položky č. 253 možné prideliť poškodenému od 260 do 1560 bodov. Počet bodov je nutné priradiť podľa závažnosti ochorenia, jeho prejavov, dopadov na život poškodeného a predovšetkým je nutné brať na zreteľ požiadavku primeranosti. Pri takejto pomerne rozsiahlej škále hodnotenia môžu vzniknúť medzi hodnoteniami podstatné rozdiely.

7. V prípade žalobcu súd neakceptoval ohodnotenie položky č. 253 maximálnym počtom bodov 1560 a ani jeho zvýšenie na dvojnásobok, t. j. na 3120 bodov tak, ako to urobil znalec Q.. H. U., V.., Q.. Za neprimerané považoval aj bodové ohodnotenie 1040 bodmi, ktoré bolo rovnako zvýšené na dvojnásobok, t. j. na 2080 bodov v zmysle znaleckého posudku L.. Pridelenie bodov v uvedenom rozsahu považoval súd za neprimerané a nadhodnotenú. Na druhej strane považoval za neprimerane nízke stanovenie počtu bodov 693 na hranici dolnej a strednej tretiny bodového rozpätia Q.. A. B.. Už zo samotného názvu uvedenej položky č. 253 je zrejmé, že musí ísť o mozgové alebo duševné poruchy, ktoré sú vážne, a zároveň musí ísť o poruchy po ťažkom poranení hlavy. Pokiaľ by duševné a mozgové poruchy žalobcu boli menej závažné, prípadne by šlo o poruchy odstrániteľné, nebolo by možné žalobcu podľa položky č. 253 vôbec odškodniť, a to ani pridelením minimálneho počtu bodov, čo je v danom prípade 260.

8. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobca trpí vážnymi psychickými poruchami mozgu, ktoré u neho nastali práve v súvislosti s ťažkým poranením zapríčineným dopravnou nehodou. Všetci znalci (s výnimkou Q.. W.) potvrdili, že ide o poruchy trvalé a neodstrániteľné, bez perspektívy ich

redukcie do budúcnosti. Základ pre hodnotenie položky č. 253 je tak nepochybne daný. Priznanie počtu bodov na dolnej hranici bodového rozpätia by bolo aktuálne v prípade ľahkého stupňa organického psychosyndrómu, teda v prípade, ak by sa síce preukázalo poškodenie mozgu, avšak išlo by o ľahšie diagnózy. Naopak v prípade ťažšieho stupňa organického poškodenia mozgu by bolo namieste pridelenie počtu bodov na hornej hranici bodového rozpätia. Znalec Q.. A. B. podľa názoru súdu zrozumiteľne a logicky vysvetlil (str. 6 doplnku k ZP), že „Hodnotenie nad hranicu dolnej tretiny položky - teda nad 693 bodov a vyššie - by si vyžadovalo už stredne ťažký (oveľa závažnejší) stupeň organického poškodenia mozgu. A ešte vyššie by bol hodnotený ťažký stupeň organickej poruchy osobnosti. Horná hranica položky by už patrila najťažšej diagnóze, traumatickej demencii, čo je najťažší stupeň poškodenia mozgu. Teda žalobca by mal byť rád, že jeho stupeň poškodenia nie je taký závažný, aby sa museli aplikovať vyššie body položky. Vyplatenú sumu za takéto bodovanie by totiž pri závažnom organickom poškodení nikdy nebol schopný užiť a patrila by opatrovníkovi, ktorý by mu musel byť ustanovený, musel by byť pravdepodobne pozbavený spôsobilosti na právne úkony, čo u žalobcu neprichádza do úvahy.“ Hodnotiť položku č. 253 v hornej hranici bodového rozpätia je tak možné len v tých najzávažnejších a najťažších prípadoch, a to rozhodne prípad žalobcu nie je. Dopravná nehoda žalobcu určitým spôsobom poškodila, stigmatizovala, a teda mala nepochybne vplyv na obmedzenie jeho schopností uplatniť sa v živote. Po nehode má poruchy pamäte, má problémy si veci zapamätať a nepodarilo sa mu dokončiť školu, ktorú predtým študoval. Na druhej strane však v prípade žalobcu nejde o osobu, ktorá by bola vzhľadom na vážne poškodenie mozgu v celom rozsahu odkázaná na pomoc iných, či dokonca pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Je nesporné, že je obmedzený i v uplatnení sa na trhu práce; mal aj snahu pracovať, avšak pri žiadnej práci dlhšie nevydržal. Obmedzenia, ktorými po telesnej i duševnej stránke trpí, ho však úplne nevyraďujú z bežného života. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že bol V. obecného zastupiteľstva v obci V., no V. sa stal až po dopravnej nehode a túto funkciu vykonával od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX. Súd konštatoval, že žalobca nie je odkázaný na inú osobu v otázke základných životných potrieb, dokáže sa sám zorientovať v neznámom prostredí, požiadať inú osobu o pomoc (napr. sa spýtať na cestu), prísť na úrad a hoci si niekedy musí pre istotu na papierik napísať, kam ide a čo má vybaviť, nie je možné o ňom uviesť, že je celkom odkázaný na pomoc iných. V oblasti športu je žalobca v porovnaní s obdobím pred nehodou obmedzený (predovšetkým pre telesné hendikepy), ale v jeho prípade nie sú vylúčené všetky činnosti. Sám sa vyjadril, že s najbližšou rodinou ide do prírody aj na kúpalisko a chodíeva do lesa, kde majú jeho kamaráti chalupy. Po dopravnej nehode sa okruh jeho známych a priateľov zredukoval, zostali mu traja alebo štyria skutoční kamaráti, ktorí mu pomôžu, keď niečo potrebuje. Súd mal za preukázané, že práve z dôvodov majúcich pôvod v dopravnej nehode došlo k rozpadu manželstva žalobcu s U. E.. K nezhodám medzi manželmi došlo z viacerých príčin, jednak majetkových, keď obaja manželia boli po dopravnej nehode dlhodobo práceneschopní, ale aj vzhľadom na výčitky v súvislosti s dopravnou nehodou. Z výsluchu žalobcu a svedkov R. E. (matky), U. E. (bývalej manželky), Q.. S. M. (bývalej švagrinej) a W. Q. (susedy) vyplynulo, že žalobca sa po dopravnej nehode zmenil, zostal viac apatický, smutný a s nezaujmom o život, čo sa na druhej strane strieda s agresivitou, výbuchmi hnevu, prchkosťou, nepredvídateľnými reakciami na rôzne životné situácie, má často depresívnu náladu, nemá chuť do života a chýba mu zmysel života. Žalobca synovi rozbil klávesnicu počítača, bývalej manželke rozbil notebook, krompáčom rozbil dcére okno na aute a chcel podpáliť dom.

9. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prípade žalobcu neprichádza do úvahy hodnotenie položky č. 253 na hornej hranici bodového rozpätia. Vzhľadom na poškodenia mozgu žalobcu, ako aj na preukázané stanovené obe hlavné diagnózy, a to organickú poruchu osobnosti a organickú afektívnu poruchu, zohľadniac následky poškodenia a obmedzenia žalobcu v jeho živote, považoval súd za primerané priznať žalobcovi za sťaženie jeho spoločenského uplatnenia ohodnotenie položky č. 253 stanovením 910 bodov, čo zodpovedá presne strednému bodovému rozsahu zákonom stanovenej sadzby (260 - 1560). Súd pritom vychádzal zo znaleckého posudku Q.. A. B., avšak vzhľadom na to, že u žalobcu bola z vykonaného dokazovania zrejmá i ďalšia diagnóza, a to organická afektívna porucha, ktorú znalec Q.. A. B. vo svojom znaleckom posudku nehodnotil, tiež vzhľadom k obmedzenému fungovaniu a preukázanému poklesu schopnosti žalobcu uplatniť sa v rodinnom, partnerskom, sexuálnom, pracovnom, kultúrnom a športovom živote, súd považoval za spravodlivé bodové ohodnotenie v polovici zákonom stanoveneho bodového rozpätia.

10. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. súd korigoval, keďže zvýšenie na dvojnásobok považoval vzhľadom aj na telesné, nielen psychické obmedzenia za neprimerané. Za adekvátne považoval zvýšenie o 50 %, čo predstavuje celkové bodové

ohodnotenie 1365 bodov. Vychádzajúc z hodnoty 1 bodu vo výške 16,48 eura predstavuje náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 22.496 eur. Žalobcovi však priznal len sumu 7.268 eur, keďže zohľadnil úhradu zo strany žalovanej po podaní žaloby vo výške 15.228 eur.

11. S poukazom na § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. súd zvýšil náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia o 30 %. V odôvodnení uviedol, že primerané zvýšenie nad stanovenú najvyššiu výmeru odškodnenia prichádza do úvahy len výnimočne, v prípadoch hodných osobitného zreteľa. Predpokladom primeraného zvýšenia čiastky zodpovedajúcej základnému počtu bodov zistenému lekárom, je existencia takých skutočností, ktoré umožňujú záver, že obmedzenie poškodeného nie je možné vyjadriť len základným odškodnením za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré už samotné predstavuje náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie a plnenie jeho životných a spoločenských potrieb a úloh. Len vo výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa je možné sumy odškodnenia primerane zvýšiť nad najvyššie sadzby odškodnenia. Z uvedeného je zrejmé, že takéto zvýšenie by nemalo byť pravidlom, ale skôr výnimkou a k takémuto zvýšeniu by malo dochádzať vo výnimočných prípadoch. Na základe vykonaného dokazovania bol súd toho názoru, že žalobca je práve v dôsledku zranení utrpенých pri dopravnej nehode výrazne obmedzený v každodennom osobnom, rodinnom, pracovnom, spoločenskom, kultúrnom a športovom živote. Závažné následky dopravnej nehody na zdraví žalobcu, ktoré boli v konaní preukázané, súd považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce primerané zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Zároveň súd konštatoval, že obmedzenia, ktorými žalobca trpí, neznamenajú jeho úplné vyradenie z fungovania v rámci spoločnosti. Žalobca je síce v každodennom fungovaní obmedzený, existujú však činnosti, ktorým sa venovať vie a môže. Je aj pomerne samostatný v tom, že si dokáže na úradoch vybaviť veci, ktoré potrebuje, dostať sa do miesta, kam potrebuje, požiadať o pomoc, a to aj neznáme osoby. Nie je možné hovoriť ani o totálnej strate sociálnych kontaktov; žalobcovi zostali traja až štyria ozajstní kamaráti, na druhej strane však stratil manželku, s ktorou po nehode už nedokázal riadne fungovať v rámci manželského zväzku. Vzhľadom na všetko doposiaľ uvedené súd považoval za primerané zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 30 %, čo predstavuje sumu 6.749 eur.

12. K vznesenej námietke premlčania žalovanou súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že zdravotný stav žalobcu bol ustálený V. rokom po úraze, t. j. XX.XX.XXXX, keďže dopravná nehoda sa stala dňa XX.XX.XXXX. Žaloba bola podaná na súd v rámci zákonnej subjektívnej dvojročnej premlčacej doby dňa XX.XX.XXXX a k jej rozšíreniu došlo podaním zo dňa XX.XX.XXXX.

13. Proti zamietajúcej časti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu. Namietal nesprávne skutkové zistenia, nesprávne právne posúdenie veci a inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vyčítal súdu, že na odstránenie rozporov záverov znalcov Q.. W. a Q.. U. neustanovil znalecký L. v zmysle § 207 ods. 3 CSP, ale znalca Q.. B.. Napriek tomu, že on predložil znalecký posudok L. V. G.H. B. V. U. V., W. W. Y..R., č. XX/XXXX, súd si jeho závery neosvojil a sám stanovil počet bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia a aj jeho zvýšenie v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. Súd nesprávne vykonal dôkaz znaleckým posudkom znalkyne Q.. P. Q., akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca, hoci na takýto postup nebola splnená podmienka vyjadrená v ustanovení § 209 ods. 2 CSP. Tento znalecký posudok totiž neobsahuje doložku, že si je znalec vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku. Znalecký posudok Q.. P. Q. takúto doložku neobsahuje. Navyše ho znalkyňa nevyšetrila, nevidela, preto jej posudok nemá žiadnu právnu relevanciu. Súd z vykonaných dôkazov nesprávnym spôsobom vyvodil a stanovil skutočnosti rozhodné pre určenie výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.) a tiež pre jej zvýšenie v zmysle § 5 ods. 5 tohto zákona. Nesprávne aplikoval aj § 5 ods. 1 a § 10 ods. 4 citovaného zákona na zistený skutkový stav. Nevychádzal z celkového počtu bodov, ktorým sa sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku, ale výšku náhrady za sťaženie určil sám. Rovnako určil sám aj zvýšenie náhrady. Z ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. explicitne vyplýva, že počet bodov, z ktorých sa vychádza pri určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, môže stanoviť jedine lekár vo svojom lekárskom posudku. Podľa § 10 ods. 4 tohto zákona môže bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť len posudzujúci lekár. Súd nemá možnosť moderácie. Posudok L. považuje za komplexnejší ako znalecký posudok znalca Q.. B.. Znalci L. u neho identifikovali okrem diagnózy organickej porucha osobnosti aj diagnózu organickej afektívna porucha, ktorá sa u neho prejavuje dlhodobou chronifikovanou depresívnou symptomatikou,

ktorá významne zhoršuje jeho funkčnosť prakticky vo všetkých oblastiach života a významne sťažuje jeho spoločenské uplatnenie. Znalci tiež zistili príznaky posttraumatickej stresovej poruchy, ktorá sa však aktuálne prekrýva s depresívnou symptomatikou organickej afektívnej poruchy. Vzhľadom na to, že znalec Q.. B. nezhliadol diagnózu organická afektívna porucha, ktorá zvyšuje jeho sťaženie spoločenského uplatnenia, nemožno považovať za správne ani jeho bodové hodnotenie. Dvojnásobné zvýšenie bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia znalcami L. považuje za správne, pretože nehodu utrpel v mladom veku XX rokov, kedy bol plne funkčný vo všetkých oblastiach svojho života. Po dopravnej nehode sa stal naopak prakticky plne nefunkčným, a to pracovne, spoločensky, partnersky a aj rodinne. Chronifikované depresívne príznaky a organický psychosyndróm ho limitujú podstatne viac ako fyzické poškodenia zdravia. Táto skutočnosť odôvodňuje viac ako 30 % zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákon č. 437/2004 Z. z., a to práve 40 % zvýšenie. Od B. rokov trpí závažnými psychickými poruchami vyžadujúcimi neustálu pravidelnú liečebnú starostlivosť, užívanie liekov. Tento stav je nemenný a k zlepšeniu psychického zdravia do budúcnosti nemôže prísť. Psychické poruchy ho oproti stavu pred ich vznikom limitujú zásadným spôsobom takmer vo všetkých oblastiach života. Záverom zhrnul, že jeho možnosti uplatnenia sa v živote a v spoločnosti jednoznačne odôvodňujú hodnotenie položky 253 na rozhraní strednej a hornej tretiny bodového rozsahu (260 - 1560), čiže 1040 bodmi, a tiež zvýšenie tohto bodového hodnotenia na dvojnásobok, t.j. celkom 2080 bodmi (§ 10 ods. 4) ako aj zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 40 %.

14. Proti výroku II., V., VI. a proti časti výroku III., týkajúcej sa sumy 2.180,60 eura rozsudku podala odvolanie aj žalovaná, ktorá namietala neprávne skutkové zistenia, neprávne právne posúdenie veci, inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na to, že vo veci boli vypracované viaceré lekárske a znalecké posudky, ktorých závery sa rozchádzali, predložila ich na vyjadrenie znalkyni Q.. P. Q. a v zmysle záveru jej súkromného znaleckého posudku č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX akceptovala hodnotenie položky č. 253 počtom bodov 924 a žalobcovi vyplatila náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 15.228 eur, pričom vychádzala z hodnoty bodu 16,48 eura v roku XXXX. Poukázala na znenie zákona č. 437/2004 Z. z., konkrétne na § 5 ods. 1, § 10 ods. 1, 4, podľa ktorého je hodnotenie závažnosti poškodenia na zdraví, predpokladaný vývoj následkov, na základe ktorého sa priradzuje konkrétny počet bodov pri hodnotení SSU, odbornou medicínskou otázkou zverenou výslovne lekárom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov sa v danom prípade môže uplatniť len obmedzene. Súd môže znalecké posudky hodnotiť len z hľadiska ich objektívnosti, presvedčivosti, odôvodnenosti ich záverov, súladu záverov s nálezom, z hľadiska logiky, relevantnosti záverov vo vzťahu k prejednávanej veci, či existencie súladu s ostatnými dôkazmi. Neprináleží mu preskúmať vecnú správnosť odborných záverov. Súd nemôže odmietnuť odborný záver znaleckého posudku a nahradiť ho vlastným posúdením otázky, ktorá je otázkou odbornou, na zodpovedanie ktorej nemá súd potrebné odborné predpoklady. Súd síce vychádzal zo znaleckého posudku Q.. B., no korigoval ho vlastným hodnotením na základe ďalšej diagnózy organickej afektívnej poruchy v zmysle posudku L.. Poukázala na vyšetrenie žalobcu v rôznych obdobiach. L. vyšetřil žalobcu dňa XX.XX.XXXX a znalec Q.. B. dňa XX.XX.XXXX, ktorý sa v znaleckom posudku vyjadril aj k dôvodnosti hodnotenia iných diagnóz. Podľa znalca je na mieste, aby sa diagnóza afektívnej poruchy nehodnotila. Postup súdu stanovením vlastného bodového hodnotenia SSU a jeho zvýšenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. považuje z vyššie uvedených dôvodov za nesprávny. Akceptuje súdom priznané zvýšenie o 30 % v zmysle § 5 ods. 5 citovaného zákona, avšak spochybňuje sumu zodpovedajúcu základnému počtu bodov vrátane zvýšenia podľa § 10 ods. 4 zákona. Zvýšenie 30 % akceptuje zo sumy 15.228 eur, čo predstavuje sumu 4.568,40 eura. Má výhrady s vysporiadaním sa súdu so súkromným znaleckým posudkom vypracovaným L.. Považuje za nevhodné a neštandardné, aby žalobca pred vypracovaním kontrolného znaleckého posudku požiadal o vypracovanie súkromného znaleckého posudku, ktorý však predložil až po oboznámení sa s výsledkom kontrolného posudku Q.. B.. Pred ustanovením znalca Q.. B. súd ustanovil znaleckú organizáciu, ktorú na žiadosť žalobcu zo dňa XX.XX.XXXX zmenil, keďže žalobca dôvodil nemožnosťou dostaviť sa do miesta výkonu znaleckej činnosti v S.. Z lekárskej správy psychiatricky Q.. J. zo dňa XX.XX.XXXX však vyplýva, že sám žalobca uviedol, že „sa cíti pomerne dobre, prešiel sa s kamarátom kamiónom do južných krajín“, čo je v rozpore s dôvodom uvedeným v žiadosti o zmenu znalca. V súvislosti so súkromným znaleckým posudkom L. namietala zaujatosť L. a žiadala súd, aby posudok nepripustil a neprihliadal naň, čomu súd nevyhovel. L. sa vyjadroval k rozporom znaleckých posudkov a ku konfrontácii znalcov Q.. U. a Q.. W., pričom znalec Q.. U., ktorého posudok mal byť L. preskúmaný, sám pôsobí ako znalec L., čo navodzuje dôvodné pochybnosti o objektivite a nezaujatosti. Znalec je od XX.XX.XXXX aj jedným zo spoločníkov L.. V tejto

súvislosti poukázala na § 11 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, z ktorého vyplýva, že na vylúčenie znalca postačuje pochybnosť o jeho nezaujatosti. Pokiaľ mal L. preskúmať a hodnotiť posudok svojho znalca, spoločníka, ktorý je v kolegiálnom vzťahu s ostatnými znalcami L., je existencia pochybnosti o nestrannosti a nezaujatosti L. viac ako dôvodná. L. mal dokonca povinnosť odmietnuť vykonanie znaleckého úkonu s poukazom na § 12 ods. 2 zákona. Nesúhlasí s priznaním náhrady trov konania žalobcovi v rozsahu 100 %, a to dokonca zo sumy prisúdenej a vyplatenej v priebehu konania pri všetkých vykonaných úkonoch. Na začiatku konania bola predmetom konania podstatne nižšie žalovaná suma ako suma priznaná súdom. Žalobca bol v časti konania pre späťvzatie žaloby procesne neúspešný, čo by sa tiež malo premietnuť do výroku o trovách konania. Poukázala na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV ÚS/202/2018 zo dňa 27.09.2018, v zmysle ktorého sa má za tarifnú hodnotu považovať výška peňažného plnenia určená pri začatí poskytovania právnej služby. Rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je teda hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby. Súd pri rozhodovaní o náhrade trov vychádzal mechanicky z prisúdenej sumy, pričom nezohľadnil, že v čase začatia konania si žalobca uplatňoval podstatne nižšiu sumu. Nesúhlasí ani s rozhodnutím, ktorým súd priznal štátu voči nej nárok na náhradu trov v rozsahu 100%. Navrhla, aby súd o trovách štátu rozhodol v súlade s § 148 ods. 1 CSP zohľadniac výsledok konania.

15. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý opätovne poukázal na nesprávnosť záverov znalca Q.. B., pretože pri vypracovaní znaleckého posudku nezohľadnil jeho diagnózu organická afektívna porucha. Súd nezhodnotil správnosť záverov znaleckých posudkov, ale svoje rozhodnutie založil na vlastnej úvahe. Poukázal na ustanovenie § 209 ods. 1 CSP, podľa ktorého môže strana predložiť súkromný znalecký posudok bez toho, aby znalecké dokazovanie nariadil súd. Uvedené ustanovenie svedčí o jeho práve predložiť súkromný znalecký posudok L., ktorý súd prvej inštancie správne ako dôkaz vykonal. Žiadosť o vykonanie dokazovania v rámci K. kraja odôvodnil zhoršením zdravotného stavu. Posudok L. mu nebol predložený ihneď po jeho vyhotovení, preto ho predložil neskôr. Oslovením L. sa len snažil urýchliť priebeh konania. Znalec Q.. U. sa žiadnym spôsobom nezúčastňoval na vypracovaní znaleckého posudku L.. Samotná skutočnosť, že pôsobí ako znalec L., ešte nesvedčí o zaujatosti L. pri preskúmaní jeho znaleckého posudku. Okrem toho podali znalci L. znalecký posudok pod hrozbou trestnoprávnych následkov pre trestný čin podľa § 347 Trestného zákona. Nesúhlasí preto s aplikáciou § 11 ods. 1 a § 12 ods. 2 zákona č. 382/2004 Z. z. K otázke trov konania uviedol, že on ako laik nie je schopný posúdiť presný dátum ustálenia jeho zdravotného stavu. V čase podania žaloby disponoval len lekárskymi posudkami o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia Q.. Q. a Q.. S.. Poukázal na dôvodovú správu k CSP, podľa ktorej princíp vyjadrený v § 142 ods. 3 OSP sa má uplatňovať aj naďalej, a to na základe interpretácie všeobecného § 255 CSP v súlade s čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 CSP. Zásadu úspechu treba uplatniť aj na konanie, v ktorom výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. V takomto prípade nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť nároku. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia krajských súdov ako aj na komentár k CSP.

16. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že žalobca nespochyboval ustanovenie znalca a nedomáhal sa výslovne pribatia znaleckého L.. Práve po ustanovení E. - G. R. V., W. W. Y.R., požiadal o zmenu znalca z dôvodu, že mu zdravotný stav neumožňuje dostať sa do S.. Predmetom konania je sťaženie spoločenského uplatnenia len titulom psychických následkov žalobcu v dôsledku úrazu, preto nebolo potrebné interdisciplinárne posúdenie z viacerých medicínskych odvetví. Znalecký posudok Q.. Q. spĺňa podmienku uvedenú v § 209 ods. 2 CSP. Opakovane poukázala na pochybnosti, ktoré má voči znaleckému posudku L. a zopakovala závery Q.. B. obsiahnuté v ním vypracovanom znaleckom posudku. V súvislosti so zvýšením náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, uviedla, že žalobca je síce invalidný aj na psychické ochorenie, avšak rozhodujúcim zdravotným postihnutím je obštrukčno-reštrikčná choroba pľúc, ktorá sa na invalidite podieľa 70 %, a psychické ochorenie je spolu s inými zdravotnými postihnutiami spolu s poškodením fibulárneho nervu, ktoré zvyšujú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %. Preto nemožno hovoriť o úplnom vyradení žalobcu z pracovného života, resp. zmarení možnosti uplatniť sa v pracovnom živote na následky psychiatrického ochorenia. Žalobca sa v konaní sp. zn. 10C/140/2012 domáhal zvýšenia SSU aj titulom fyzických následkov, pričom mu bolo priznané zvýšenie 30 %. Zastáva názor, že zvýšenie za psychické následky by malo byť rovnaké ako za následky fyzické. Spravidla si poškodení uplatňujú nároky v jednej žalobe a súdy pri zvýšení SSU rozhodujú rovnakým percentom pre všetky položky zahrnuté do základného SSU. Žalobca nie je v každodennom živote odkázaný na pomoc iných osôb.

Je pozoruhodné, že napriek psychickým problémom mu nebol odňatý vodičský preukaz. Nepreukázal, že by bol v súvislosti s psychickými problémami hospitalizovaný. Funguje v rodinných vzťahoch, X roky bol V. obecného zastupiteľstva. Jeho aktivity v oblasti kultúry a športu boli na úrovni trávenia v rámci voľného času rekreačne, teda nie organizovane, resp. na profesionálnej úrovni. Okrem invalidity žalobca nepreukázal iné dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mu mala byť náhrada za SSU zvýšená v takom vysokom rozsahu. Nepreukázal následky takého rozsahu, ktoré by ho vylúčili z rôznych oblastí života, spôsobili odkázanosť na starostlivosť iných osôb, prípadne jeho spoločenskú izoláciu. Žalobcom požadované 40% zvýšenie SSU je nedôvodné, neprimerané a nespĺňajúce kritérium proporcionality.

17. Žalovaná vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu poukázala na opačné názory v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania. Uviedla, že nová úprava CSP je postavená na zásade úspešnosti strán sporu, je jasná a bez možností akýchkoľvek odlišných výkladov (dokonca s odkazmi na ustanovenia OSP).

18. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej zotrval na tom, že súd mal na posúdenie záverov znaleckého posudku znalca Q.. U. a Q.. W. ustanoviť na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku L. a nie jednotlivého znalca. Neakceptuje tvrdenie žalovanej, že na posúdenie jeho psychického zdravotného stavu nebolo potrebné interdisciplinárne posúdenie z viacerých medicínskych odvetví. Znalci L. vykonali okrem psychiatrického vyšetrenia aj psychologické vyšetrenie. Poukázal na závery znaleckého posudku L.. Znalec Q.. B. pre absenciu jeho psychologického vyšetrenia posttraumatickú stresovú poruchu nezistil a nezistil ani organickú afektívnu poruchu. Nesúhlasí ani so zvýšením SSU o 33,3%. Znalci L. prijali jednoznačný záver, že chronifikované depresívne príznaky a organický psychosyndróm ho limitujú podstatne viac ako fyzické poškodenia. Jeho invalidita sa posudzovala skôr, ako boli u neho diagnostikované psychiatrické diagnózy. Ak by bola jeho invalidita posudzovaná len z titulu psychiatrických diagnóz, tak by miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola podstatne vyššia ako 10 % s poukazom na záver znalcov L.. Nesúhlasí s názorom žalovanej, že okrem invalidity nepreukázal iné dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mu náhrada za SSU mala byť zvýšená v takom vysokom rozsahu. Za neodňatie vodičského preukazu nenesie žiadnu zodpovednosť, no zdravotný stav mu neumožňuje viesť motorové vozidlo. Jeho liečba bude trvať do konca života a bude mu prinášať nemalé náklady. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje jednorazovo, pričom suma odškodnenia, ktorá mu bola doteraz vyplatená, zďaleka nepokrýva ním vynaložené náklady na jeho liečbu. Vo vyjadrení zo dňa XX.XX.XXXX zotrval na názoroch prezentovaných aj v predošlých vyjadreniach ohľadom rozhodovania o trovách konania v prípade, že úspech žalobcu závisel od úvahy súdu alebo znaleckého posudku.

19. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016, ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP), na ktorom zopakoval dôkazy v potrebnom rozsahu (§ 384 ods. 1 CSP), dospel k záveru o potrebe zmeny časti rozsudku podľa § 388 CSP a v časti rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

20. Odvolací súd na pojednávaní vytýčenom na deň 11.01.2022 upovedomil strany o nemožnosti vykonania dôkazu súkromným znaleckým posudkom č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX vypracovaným spoločnosťou L. V. G.H. B. B.. U. B., W. W. Y. R., s prihladením na ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, podľa ktorého je znalec vylúčený, ak možno mať pre jeho pomer k veci, k zadávateľovi alebo inej osobe, ktorej sa úkon týka, pochybnosť o jeho nezaujatosti. V danom prípade vypracoval znalecký L. kontrolný znalecký posudok práve kvôli odstráneniu rozporov záverov znalcov Q.. U. a Q.. W.. Z výpisu z obchodného registra odvolací súd zistil, že Q.. H. U., V. je od XX.XX.XXXX jedným zo spoločníkov spoločnosti L. V. G.H. B. B.. U. V., W. W. Y..R.. V zmysle citovaného ustanovenia zákona mal odvolací súd za to, že pre pomer znaleckého L. k znalcovi Q.. U., ktorý je spoločníkom a tiež jedným zo znalcov L., možno mať o znaleckom posudku vypracovanom L. pochybnosti o jeho nezaujatosti. Je nepodstatné, že na vypracovaní posudku predloženého L. sa znalec Q.. U. nezúčastňoval, ale už len samotná skutočnosť, že znalec je spoločníkom L. a zároveň jedným zo znalcov L., môže vzbudzovať pochybnosti, či L. vypracoval znalecký posudok objektívne. Na vylúčenie znalca, v tomto prípade znaleckého L., postačuje už samotná pochybnosť o nezaujatosti; zaujatosť nie je potrebné preukazovať. Žalovaná svoje pochybnosti predniesla už pred súdom prvej inštancie a rovnako aj pred odvolacím súdom, preto sa

ňou odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi v rámci odvolacieho konania zaoberal, pričom dospel k záveru, že pochybnosti žalovanej o nezaujatosti znaleckého L. vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sú dôvodné.

21. V danom prípade bol znalecký L. povinný odmietnuť vykonanie znaleckého úkonu, ako mu to ukladá ustanovenie § 12 ods. 1 citovaného zákona. Znalecký L. na vypracovanie súkromného znaleckého posudku oslovil sám žalobca, hoci si bol vedomý toho, že znalec Q.. U., ktorého závery znaleckého posudku mali byť L. preverené, v L. ako znalec pôsobí. Súd by neustanovil na odstránenie rozporov záverov dvoch znaleckých posudkov takého znalca, resp. znalecký L., ktorý by bol v akomkoľvek vzťahu so znalcom, ktorého závery posudku je potrebné v rámci kontrolného znaleckého posudku odstraňovať, resp. posudzovať, a to z dôvodu možných pochybností o nezaujatosti. Odvolací súd preto nemohol prihliadnuť na závery vyplývajúce zo súkromného znaleckého posudku č. XX/XXXX predloženého žalobcom. O vylúčení znaleckého L. v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 382/2004 Z. z. však odvolací súd nerozhodoval, keďže nebol zadávateľom posudku.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu vychádzal z kontrolného znaleckého posudku č. XX/XXXX znalca Q.. A. B., ktorého ustanovil súd za účelom odstránenia rozporov záverov znalcov Q.. U. a Q.. W.. Súdny znalec pristupoval k vypracovaniu kontrolného znaleckého posudku odborne a zodpovedne; žalobcu vyšetril, oboznámil sa s jeho zdravotnou dokumentáciou, nálezmi, znaleckými posudkami a ich dodatkami, konfrontáciou znalcov ako aj s obsahom spisu. Dospel k záveru, že v prípade žalobcu je potrebné aplikovať položku 253 - vážne mozgové alebo duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy. Položku by nebolo možné aplikovať, ak by išlo o ľahké, reverzibilné (zvrätané) poruchy mozgu, ktorých prejavy by sa zásadne liečbou mohli redukovať alebo odstrániť. U žalobcu ide o ľahký stupeň organického psychosyndrómu (organickej poruchy osobnosti). Rozpätie bodov tejto položky je 260 až 1560. Rozptýl 1300 bodov medzi dolným a horným bodovým ohraničením znalec pomyselne rozdelil na tretiny, pričom 1/3 z 1300 je 433 bodov. K minimálnemu počtu bodov 260 pridal spomínanú tretinu, t. j. 433 bodov, aby sa objektívne dosiahla hranica medzi ľahkým a stredne ťažkým kognitívnym poškodením v zhode s klinickým obrazom a psychodiagnostikou. Výsledný počet bodov v tejto položke, ktorá prináleží žalobcovi, je 693 bodov. Zohľadniac produktívny vek žalobcu v čase úrazu pristúpil znalec k zvýšeniu bodového hodnotenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o 1/3-inu, čo predstavuje 924 bodov. Zobral do úvahy, že invalidita je založená na prítomnosti patológie z odboru ORL (perforácia trachey), neurológie (periférna lézia nervov dolných končatín) a z dôvodu psychiatrického (organický psychosyndróm). Len samotný vek XX rokov nemá automaticky symbolizovať zvýšenie o 100 %. Takéto zvýšenie by patrilo jedincovi, ktorý by vo veku traumy bol extrémne (alebo špecificky) spoločensky pracovne angažovaný, príčinou jeho invalidizácie a sťaženia spoločenského uplatnenia by bola iba organická porucha osobnosti (nie aj somatické diagnózy) a v pôvodnom alebo podobnom pracovnom nasadení by bol úplne nepoužiteľný. Spoločenské uplatnenie žalobcu však nie je dané iba a len z dôvodu duševnej ireverzibilnej poruchy a nejde ani o jej závažný stupeň, preto pristúpil k zvýšeniu o 1/3-inu. Bodové ohodnotenie stanovené znalcom Q.. U. by si zaslúžila najťažšia forma organického poškodenia, teda posttraumatická demencia s absolútnym zánikom (alebo maximálnym poškodením) kognitívnych funkcií. V prípade žalobcu tomu tak nie je. Ani zvýšenie o 100 % nie je klinicky odôvodniteľné, pretože invalidizácia žalobcu je z neurologického, psychiatrického a ORL dôvodu.

23. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že súd prvej inštancie pochybil, keď na odstránenie rozporov znalcov neustanovil L.. Ustanovenie § 207 ods. 3 CSP nehovorí o povinnosti ustanoviť znalecký L.. Súd môže a nemusí L. ustanoviť, je na jeho zvážení ako sa vzhľadom na konkrétne okolnosti veci rozhodne. Rozpory v záveroch znaleckých posudkov možno odstrániť preskúmaním iným znalcom, vedeckým ústavom alebo inou inštitúciou. V danom prípade bolo potrebné vypracovať kontrolný psychiatrický posudok, ktorý mal odstrániť rozpory dvoch znalcov, tiež psychiatrov. Nešlo o odstránenie rozporov vo viacerých odvetviach. Žalobca ustanovenie znalca Q.. B. v konaní vôbec nenamietal, tento bol ustanovený až po tom, ako žalobca požiadal o zmenu znalca E. - G. R. V., W.. W. Y..R..., pretože by musel cestovať do S.. Až následne súd ustanovil Q.. B..

24. Zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a jeho vrátenie na ďalšie konanie s tým, aby bol na odstránenie rozporov ustanovený L. (ako navrhoval žalobca pred odvolacím súdom), považoval odvolací súd za nadbytočné a nevhodné. V posudku znalca Q.. B. nevzhladol odvolací súd žiadne nedostatky; posudok, vrátane jeho doplnku bol vypracovaný odborne, znalec sa veľmi podrobne

zaoberal všetkými otázkami súvisiacimi s posúdením zdravotného stavu žalobcu. Vychádzal zo zdravotnej dokumentácie žalobcu, oboznámil sa s nálezmi. Konštatoval, že nie je dôvod na hodnotenie afektívnej poruchy osobnosti. Znalec použil okrem psychiatrického vyšetrenia aj dotazník na subjektívne hodnotenie depresie podľa O. a Q. na detekciu kognitívneho deficitu. Potvrdil príznaky ľahkého organického psychosyndrómu (organickej poruchy osobnosti), ktorý sa prejavuje vo sfére emotivity. Uviedol, že probant má sklony k impulzívnym prejavom, poklesla jeho frustračná tolerancia, je iritabilný, maladaptívny, uvedomuje si, že sa zmenila jeho emočná reaktivita aj voči najbližším príbuzným, došlo k oplošteniu vyšších citov a redukcii formátu jeho osobnosti. Redukujú sa záujmy, spontaneita, sebavedomie, sebaistoť, pod týmto vplyvom sa cíti sociálne hendikepovaný, v myslení dominujú insuficienčné a obavné nepsychotické obsahy. Organická porucha osobnosti (hoci jej ľahký stupeň) je v priamej súvislosti s traumou, nie je vyliečiteľná, odstrániteľná, môžu sa zlepšovať iba s ňou súvisiace komplikácie (napr. depresívna reaktivita, vyrovnanie sa so stratami, čo by mohol modifikovať psychoterapeut v ambulantnej praxi alebo hospitalizácia v psychiatrickom zariadení so psychoterapiou v skupine alebo individuálne. Základné poškodenie mozgu by to však nevrátilo.

25. Z obsahu znaleckého posudku je zrejmé, že znalec sa komplexne zaoberal zdravotným stavom žalobcu z psychiatrického hľadiska a posúdil stav poškodenia mozgu a jeho dopad na psychiku pacienta. Znalec nespochybňoval prejavy, ktorými žalobca trpí v dôsledku nehody, avšak hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia bodmi je výlučne odbornou otázkou, ktorú zákon zveril práve znalcom. Napriek všetkým vyššie uvedeným prejavom poškodenia mozgu po nehode, znalec ohodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu položkou 253 s počtom bodov 693, ktorá je podľa znalca primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti žalobcu uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

26. Znalec v závere posudku uviedol, že žalobca je obmedzený v možnosti adekvátne sa zamestnať, spoločensky sa uplatniť v zmysluplných vzťahoch a záujmoch, ktoré sa traumou zmazali, nedokáže vykonávať adekvátnu intelektovú činnosť pre narušenie sústredenia sa. Ide o trvalý a nemenný stav, ustálený, presný dátum ustálenia (ako nejakého zmysluplného prelomu) sa nedá exaktne stanoviť, ale sú to roky liečby u psychiatra. Je potrebné pokračovať v liečbe u ambulantného psychiatra, je potrebné užívanie psychofarmák. Evidentne traumatická príčina a z nej vyplývajúci duševný stav sa podpísal aj pod narušenie vzťahu žalobcu k jeho príbuzným (napríklad si sám uvedomuje, že neadekvátne voči nim reaguje, je direktívny, dominantný, prudký, nedokáže to však ovplyvniť). Odporúčaná psychoterapia, prípadne psychiatrická hospitalizácia ovplyvní len komplikácie organickej poruchy osobnosti v zmysle adaptačných prejavov, frustrácií, ktoré vyplývajú z organickej poruchy osobnosti, príčina klinického obrazu však nie je vyliečiteľná.

27. Z lekárskeho nálezu predloženého odvolaciemu súdu na pojednávaní dňa 11.01.2022 nevyplývajú žiadne nové skutočnosti, ktoré by doposiaľ neboli súdu známe. Vyplývajú z nich len tie skutočnosti (napr., že žalobca je podráždený, bez nálady a energie, chýba mu radosť zo života, ľahko sa rozčúli, máva nutkanie niečo rozbiť, pociťuje úzkosť, smútok, podráždenosť), ktoré korešponujú aj so závermi znalca Q.. B. v posudku. Rovnaké prejavy správania opisoval žalobca už aj pred súdom prvej inštancie. Tieto stavy správania sa žalobcu boli znalcom známe, v posudku sa nimi zaoberal a konštatoval, že poškodenie mozgu je nezvratné, pričom sa môžu zlepšovať len súvisiace komplikácie.

28. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu o nesprávne vykonanom dôkaze súkromným znaleckým posudkom znalkyne Q.. P. Q.. Posudok obsahuje žalobcom namietanú doložku, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku (strana 13 posudku). Je pravdou, že znalkyňa žalobcu nevyšetrila, avšak vychádzala zo záverov lekárskeho a znaleckého posudku, ktoré v posudku analyzovala. Jej závery prezentované v posudku boli v súlade so závermi Q.. B..

29. Pri zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súdom podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 30 % sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. Predmetné ustanovenie umožňuje súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia najviac o 50 %. Jedným, nie však jediným, prípadom osobitného zreteľa je aj uznanie invalidity. Pokles schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť je 80 %, z toho 70 % tvorí ako rozhodujúce zdravotné postihnutie trvalá tracheostómia a 10 % predstavujú iné zdravotné postihnutia, t. j. nervová porucha. Žalobca síce je oproti stavu pred úrazom obmedzený v rodinnom, osobnom, pracovnom, kultúrnom spoločenskom a športovom živote, avšak na tomto

obmedzení sa nepodieľa len jeho organická porucha osobnosti, ktorá je podľa znaleckého posudku Q.. B. ľahšieho stupňa, ale v prevažnej miere sa na invalidite podieľa trvalá tracheostómia pre postintubačné zúženie priedušnice, poškodenie priedušnice prednej steny ako aj poškodenie periférnych nervov dolnej končatiny obojstranne - poškodenie nervus fibularis ťažkého stupňa a nervus tibialis stredne ťažkého stupňa. Žalobca aj napriek obmedzeniam nie je úplne vyradený z bežného života, nie je odkázaný na pomoc iných. Vie si vybaviť veci na úrade, žije s matkou, udržuje sociálne kontakty s cca 3-4 kamarátmi, ktorí mu po nehode zostali, a X roky bol aj V. obecného zastupiteľstva. Zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu o 30 % považoval odvolací súd za primerané a zodpovedajúce jeho obmedzeniam. V rovnakom rozsahu 30 % bolo žalobcovi priznané aj zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v prípade fyzických následkov (konanie vedené pod sp. zn. 10C/140/2012).

30. Keďže nárok žalobcu na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle záverov znaleckého posudku Q.. B. je dôvodný vo výške 15.228 eur, odvolací súd zmenil výrok II. napadnutého rozsudku a žalobu v časti nároku o zaplatenie sumy 7.268 eur zamietol. Rovnako zamietol žalobu v časti o zaplatenie sumy 2.180,60 eura (výrok III. napadnutého rozsudku), ktorú odvolaním napadla žalovaná, keďže 30% zvýšenie súdom zo sumy 15.228 eur predstavuje sumu 4.568,40 eura. V tejto časti odvolanie žiadna zo strán nepodala, v dôsledku čoho sa stal rozsudok v tejto časti právoplatný. Rovnako tomu tak bolo aj vo vzťahu k výroku I., ktorým bolo konanie v časti zastavené. Vo zvyšnej zamietajúcej časti (výrok IV.) odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

31. Pri rozhodovaní o trovách konania v zmysle § 396 ods. 2 CSP vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej nárok v plnom rozsahu, pretože úspech žalobcu vo vzťahu k náhrade škody závisel od znaleckého posudku a tiež od úvahy súdu, čo však nemôže mať vplyv na zníženie rozsahu priznaných trov konania, keďže žalobca bol v požadovanom nároku úspešný. Zásadu úspechu vo veci totiž treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Z nálezu Ústavného súdu SR z 15.04.2020 sp. zn. II. ÚS 399/2019 vyplýva, že aj napriek tomu, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy. Rovnaký právny názor zastávajú aj autori Civilného sporového poriadku, vydaného v nakladateľstve D.. H. R.. v roku XXXX, na strane XXX. „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti“.

32. Odvolací súd však poznamenáva, že v súlade s § 262 ods. 1 CSP rozhodol len o nároku na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). V uznesení sa vyšší súdny úradník vysporiada aj s tarifnou hodnotou, od ktorej bude závisieť výška úkonu právnej služby. Vo vzťahu k výroku o trovách štátu platí analogicky už vyššie uvedené, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI. potvrdil.

33. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, preto jej podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania. Keďže jej však žiadne trovy nevznikli, pretože odvolanie a tiež aj vyjadrenia doručila súdu osobne a elektronicky, odvolací súd rozhodol (§ 396 ods. 1 CSP), že sa jej nárok na ich náhradu nepriznáva.

34. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).